

Е. Є. Мінцис – старший викладач кафедри англійської філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Ю. Б. Мінцис – асистент кафедри англійської філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Семантичні особливості демінутивного суфікса -у та його похідних –іє, –еу (на матеріалі сучасної англійської мови)

Роботу виконано на кафедрі англійської філології ПНУ ім. В. Стефаника

У статті робиться спроба узагальнити результати досліджень проблеми демінутивно-оцінних афіксів у сучасному мовознавстві, провести системний аналіз демінутивного суфікса -у, його похідних -іє, -еу та визначити їх семантичні особливості.

Ключові слова: оцінні афікси, демінутив, суфікс, позитивна і негативна конотація.

Минцис Э.Е., Минцис Ю.Б. Семантические особенности диминутивного суффикса –у -іє, -еу (на материале современного английского языка). В статье сделана попытка обобщить результаты исследования проблемы диминутивно-оценочных аффиксов в современном языкознании, провести системный анализ диминутивного суффикса –у, его производных -іє, -еу и определить их семантические особенности.

Ключевые слова: оценочные аффиксы, диминутив, суффикс, позитивная и негативная коннотация

Mintsys E. Y., Mintsys Y. B. Semantic peculiarities of the diminutive suffix –у and its derivatives –іє, -еу (based on modern English). The article presents an attempt to survey the findings in the problem of diminutive-evaluative affixes in modern linguistics, to make a systemic analysis of the diminutive suffix –у and its derivatives –іє, -еу and define their semantic peculiarities.

Key words: evaluative affixes, diminutive, suffix, positive and negative connotation.

Постановка наукової проблеми та її значення. Словотвір є поширеним способом збагачення словника. Найбільш типовою формою словотвору в англійській мові є афіксація, яка включає префіксацію і суфіксацію. Особливе місце серед афіксів займає оцінна афіксація.

Оцінна афіксація – це особливий підклас дериваційної морфології, у якій афікси додаються до основ з метою утворення похідних слів для позначення розміру чи вираження емоцій (у формі демінутивів/аугментивів) [6].

Клаус Шнайдер стверджує, що в англійській мові існують не тільки аналітичні, але й синтетичні демінутивні маркери. До останніх він відносить суфікси -y, -ie, -ette, -let, -kin, -een, -s, -oo, -pegs, які вважаються найбільш продуктивними суфіксами в англійській мові [10].

Актуальність і мета запропонованої статті визначаються потребою провести системний аналіз суфікса -y (та його похідних -ie, -ey), як найпродуктивнішого з усіх демінутивних суфіксів. Мета статті обумовлює вирішення таких **завдань**: узагальнити результати досліджень цієї проблеми у сучасному мовознавстві та визначити семантичні особливості демінутивного суфікса -y. **Об'єкт** дослідження – демінутивний суфікс -y та його похідні -ei, -ey у складі лексичних одиниць, **предмет** – семантичні особливості оцінного потенціалу цього демінутивного суфікса.

Хоча проблемі демінутивності, в тому числі оцінної афіксації, яка є одною з суперечливих проблем сучасного мовознавства, присвячені дослідження вітчизняних та зарубіжних лінгвістів (Л.І. Корунець, С.Ш. Ісакова, Н.М. Раєвська, К.П. Шнайдер, В.У. Дресслер та ін.), **новизна нашої** статті полягає у комплексному аналізі одного з демінутивних суфіксів та його конотацій у різних словотвірних формах.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Походження суфікса -у/-іє є "одною з етимологічних таємниць сучасної англійської історичної лінгвістики". Існують гіпотези, що він запозичений зі старо-французької у XV столітті, а з кельтської – у XIII [9].

Л.І. Корунець дотримується думки, що категорія демінутивності в англійській мові наявна лише у деяких конкретних іменниках. Водночас вона стверджує, що суфікс -у та його варіанти -еі, -еу, на відміну від усіх інших демінутивних суфіксів англійської мови, дуже часто вживається для утворення зменшеної форми, як від загальних (frog – froggy, lad – laddie), так і від власних чоловічих і жіночих імен (Ann – Annie, David – Davey, Elizabeth – Bessie) [2, 81-82].

В. Дресслер вважає, що продуктивність способів утворення демінутивів за допомогою суфіксів досить низька і демінутиви переважно утворюються від іменникової основи та іноді від прикметникової (short-іє, fatt-у). Згідно В. Дресслера оцінні суфікси утворюють зменшувальні власні імена, терміни для позначення родинних стосунків та є характерними для дитячого дискурсу (Johnn-у, Kat-іє, mumm-у, dadd-у, bunn-у) [8, 112].

А. Вежбицька виділяє прагматичний аспект у суфіксі –іє. Так, називаючи москітів mozzies, мовець має на увазі їх маленький розмір (а не пестливе ставлення до них), а також сподівається, що адресат поділяє його жартівливе, неформальне ставлення до зображуваного об'єкта, а також відразу до довгих слів [8, 113]. Ось ще декілька подібних прикладів: mushies (mushrooms), prezzies (presents), barbie (barbecue), lippie (lipstick).

А. О. Буряковська зазначає, що іменники, які утворюються шляхом додавання до основи суфікса -у (-іє, -еу), мають зменшувально-пестливе значення (Kitty, mommy, dearie, baddie). У більшості випадків, додаючи слову емоційне значення, цей суфікс не змінює його предметно-логічне значення. Тобто слова sonny, auntie позначають такі самі поняття, що й слова без демінутивного суфікса. Такі демінутивні утворення не позначають новий

об'єкт, а виражають відношення мовця до нього [1, 58], додаючи лексемі різноманітні відтінки значення. Так, *doggy* виражає пестливість, *weerie* (розмовна назва для дуже сентиментальних фільмів, так званих "tear-jerkers") – насмішку, іронію. Демінутиви є одною з характерних рис розмовного стилю. Наприклад, *undies* (жіноча нижня білизна), *hottie* (сексуально приваблива людина) [7, 27]. Також типовими для розмовного стилю є синонімічні ряди, які утворюються за допомогою суфікса -у (-ie, -ey). Найширше застосування синонімів-демінутивів знаходять у лексико-семантичних групах іменників на позначення особи і істоти: *girlie-lassie-popsy*, *kitty-catty*. Одною з причин синонімії в системі демінутивів є висока ступінь продуктивності демінутивних суфіксів в цілому та суфікса -у зокрема [4, 45-47]. Досить частими є редуплікаційні утворення типу *lovey-dovey* (wife), *sacky-dacky* (bed), *spooky-wooky* (an African), *conny-onny* (condensed milk), *to dilly-dally* (to be idle) та інші [3, 27].

Цікавим є те, що демінутивний суфікс -у слугує для утворення евфемістичної лексики у таких семантичних полях, як частини тіла, хвороби і секс, хоча, як зазначає Л.С. Ярова, цей спосіб евфемізації не є продуктивним. Наприклад, *booby* (a mad person), *chubby* (fat), *girlie* (a prostitute), *welly* (a contraceptive sheath) [5, 7].

Деякі прізвиська, які дають друзям, домашнім тваринам, незнайомцям чи навіть речам та які часто зосереджують увагу на певній рисі чи дії, що є характерною для зображуваного об'єкта, також утворюються за допомогою демінутивного суфікса -у та додають прізвиську комічної, жартівливої чи іронічної конотації. Наприклад, *Barfy* (the name of a cat that throws up often), *Knitsy* (the nickname for a particular woman who often knits), *Baldy* (for a person who is bald), *Lefty* (for a person who is a south paw) [6].

Як уже згадувалось, суфікс -у/-ie може додаватися до ад'єктивної основи. У цьому випадку прикметник трансформується в іменник. Наприклад, *brown-ie*, *quick-ie*. Крім цього, саме суфікс, а не основа, визначає форму множини: *mousie* → *mous-ie-s*, *mic-ie*, *mic-ie-s* [8, 113].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Таким чином, проведений аналіз дає можливість зробити такі висновки:

- питання демінутивності привертає увагу багатьох сучасних мовознавців;
- демінутивність в англійській мові не є винятково морфологічною категорією;
- синтетичний спосіб утворення демінутивів є досить поширеним;
- ступінь продуктивності демінутивного суфікса -у та його похідних -іє, -еу є високою;
- шляхом додавання цього суфікса здебільшого до номінативних, а також ад'єктивних і в рідких випадках вербальних основ утворюються лексеми з різноманітними конотаціями, як позитивними, зменшувально-пестливими, так і дещо негативними, іронічними;
- демінутивний суфікс -у та його похідні -іє, -еу застосовуються для утворення лексики, що належить до різних функціональних стилів (літературного, розмовного тощо).

Результати дослідження можуть бути застосовані у викладанні курсів лексикології, стилістики, загального та порівняльного мовознавства. У перспективі видається доречним провести системний аналіз інших продуктивних демінутивних суфіксів в англійській мові.

Література

1. Буряковская А. А. Диминутивность в английской языковой картине мира : диссертация на соискание учен. степени канд. фил. наук : спец. 10.02.04 «германские языки» / А. А. Буряковская. – Тула, 2008. – 153 с.
2. Корунець Л. І. Категорія демінутивності в англійській та українській мовах / Л. І. Корунець // Мовознавство. – 1981. – № 4. – С. 81-85.
3. Мехеда М. И. Дихотомия «экономия vs. избыточность» в субстандартном словообразовании (на материале русских и английских редупликативов) : автореферат на соискание учен. степени канд. фил.

наук : спец. 10.02.20 «сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» / М. И. Мехеда. – Тюмень, 2010. – 27 с.

4. Паньків О. Б. Демінутиві-синоніми в просторіччі сучасної англійської мови / О. Б. Паньків // Мовознавство. – 1990. – № 3. – С. 45-47.

5. Яровая Л. С. Способы образования эвфемизмов в английском языке [Электронный ресурс] / Л. С. Яровая. – Режим доступа:

http://www.pglu.ru/lib/publications/University_Reading/2008/II/uch_2008_I_00038.pdf

6. Albair Joshua. What is the State of Evaluative Affixes in Contemporary English? [Электронный ресурс] / J. Albair // Durham, New Hampshire: University of New Hampshire. – 2010. – Vol 1, N 1. – Режим доступа: www.llas.ac.uk/resourcedownloads/3088/Debut_vol_1_albair.pdf

7. Blake B. J. All about Language / B. J. Blake. – NY : Oxford University Press, 2008. – 256 p.

8. Dressler W. U., Barbaresi L. M. Morphopragmatics : Diminutives and intensifiers in Italian, German, and other languages / W. U. Dressler, L. M. Barbaresi // Trends in Linguistics: Studies and Monographs / — Berlin – NY : Mouton de Gruyter, 1994. – 682 p.

9. Shields Kenneth, Jr. On the origin of the English diminutive suffix -y, -ie [Электронный ресурс] / K. Shields, Jr. – Режим доступа:

<http://www.thefreelibrary.com/On+the+origin+of+the+English+diminutive+suffix+-y%2c+-ie.-a092803251>

10. Schneider K. P. Diminutives in English [Электронный ресурс] / K. P. Schneider // LINGUIST List 15.250: Morphology / Syntax, 2004. – Режим доступа: <http://linguistlist.org/issues/15/15-250.html>.

